

питання про відшкодування шкоди йдеться вже виключно про школу майнову. Це безумовно, звужує права потерпілого при вирішенні питання про відшкодування шкоди в майбутньому, тому що в матеріалах справи не міститься вимоги про процесуальне закріплення доказів щодо завдання будь-якої іншої шкоди, крім матеріальної. Це вимагає від осіб, які складають протоколи про адміністративні правопорушення за вчинення насильства в сім'ї, вказувати в матеріалах справи про наявність будь-якого виду шкоди: моральної, фізичної, матеріальної, а не тільки матеріальної.

~Верховенство права в адміністративному судочинстві України~

Капля О.М., доцент кафедри організації охорони громадського порядку Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Принцип верховенства права у адміністративному судочинстві є одним з основних принципів і розуміється як відповідність захисту прав, свобод, законних інтересів у публічно-правових відносинах засадам справедливості та гарантування ефективного поновлення в правах.

Аналізуючи механізм реалізації принципу верховенства права в адміністративному судочинстві, необхідно згадати про рішення Конституційного суду України від 02.11.2004 № 15-рп/2004, в якому зазначається що відповідно до частини першої статті 8 Конституції України в Україні визнано і діє принцип верховенства права. Верховенство права вимагає втілення державою цього принципу в правотворчу і правозастосовну діяльність, зокрема у закони та відповідно у підзаконні нормативно-правові акти. Цей принцип визначає взаємовідносини держави і громадянського суспільства, насамперед у сфері реалізації

основних прав і свобод людини.

Вимоги щодо дотримання принципу верховенства права закріплені у Преамбулі та ст. 3 Статуту Ради Європи, де визначено, що «Усі члени Ради...визнають принцип верховенства права».

У ст. 3 Конституції України проголошується «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». Як зазначено у ст. 8 КАС України, суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема, людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Особливого значення реалізація принципу верховенства права набуває тоді, коли відсутні конкретні правові норми і слід застосовувати аналогію закону або навіть аналогію права.

В практичній діяльності судів, натомість, спостерігається таке ставлення до учасників адміністративної справи та до їх звернень, яке не відповідає, а подекуди, й суперечить) названому принципу. Так, існують випадки досить тривалого розгляду судами позовних заяв (реєстрація, призначення, затягування при відправленні до суду вищих інстанцій та ін.), залишення позовів без розгляду з формальних підстав, невидача судових рішень або явна підтримка (а іноді і надання допомоги) позицій представників суб'єктів владних повноважень.

У практиці допускаються багато випадків коли судами принцип верховенства права не застосовується, а іноді відверто ігнорується. Особливо це стосується питань які врегульовані в законах загальними положеннями, норми підзаконних нормативно-правових актів є застарілими або суперечать праву.

На заваді реалізації принципу верховенства права стоять конфлікти інтересів осіб, які перебувають при владі,

особливості бюрократичного апарату, конкуренція між окремими приватними інтересами у суспільстві та державі в цілому тощо.

Однак у правозастосовній діяльності необхідно розуміти, що цей принцип є загальним принципом судочинства, на якому базується вся діяльність суду при розгляді будь-яких справ, тим більше адміністративних.

Сутність принципу верховенства права обумовлена тим, що людина її права та свободи визнаються найвищими соціальними цінностями і визначають зміст та спрямованість діяльності держави. Це означає, що адміністративний суд не повинен застосовувати положення правового акта, у тому числі закону, якщо його застосування суперечитиме загальним принципам права чи порушуватиме права і свободи людини й громадянина. Саме тому у межах адміністративного судочинства, цей принцип не слід звужувати при його застосуванні лише виходячи з ієрархічної структури нормативно-правових актів. Реалізація принципу верховенства права у діяльності адміністративних судів повинна полягати в поєднанні ієрархії нормативно-правових актів (ст. 8, 9 Конституції України) з принципом пріоритетності прав, свобод та інтересів людини і громадянина».

В Україні відсутній ефективний організаційний механізм забезпечення дотримання суддями у своїй діяльності принципу верховенства права, відповідальності за допущені порушення законодавства під час здійснення судочинства.

Судовому захисту прав і свобод громадян, прав та законних інтересів юридичних осіб на основі верховенства права стоїть на заваді також недосконалість чинного процесуального законодавства.

Забезпечення ефективного застосування принципу верховенства права у діяльності адміністративних судів України потребує комплексного наукового обґрунтування, акцентування уваги працівників суддівського корпусу на

демократичних засадах трансформації галузі адміністративного права в цілому та наголошення на фундаментальному значенні принципу верховенства права.

Проблема реалізації принципу верховенства права у судовій сфері має комплексний характер і може бути вирішена тільки шляхом подальшого проведення судово-правової реформи в Україні.

~Проблемні аспекти застосування терміну «сім'я» у чинному законодавстві~

Коломоець О.Д., професор кафедри правознавства Кіровоградського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом, кандидат юридичних наук, доцент

Вдосконалення понятійного апарату у будь-якій галузі права допомагає уникнути правових колізій на практиці та сприяє розвитку теоретичного підґрунтя подальшого розвитку науки, у тому числі й адміністративного права. Саме тому основною метою цієї роботи є аналіз чинного законодавства України з метою уніфікації терміну «сім'я», який, незважаючи на те, що досить широко застосовується, сьогодні не має однозначного трактування.

Юридичне визначення поняття «сім'я» міститься у ч.1 ст.3 Сімейного кодексу України, яке передбачає, що «сім'я є первинним та основним осередком суспільства. Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік, у зв'язку із навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин, не проживають спільно» [1]. Проте таке визначення, на нашу думку, не враховує той факт, що існують так звані неповні сім'ї (коли відсутній один із батьків тощо).

У соціології та соціальній психології сім'я розглядається